

Ногай І.Ю.

Студент магістратури Хмельницького Національного Університету

Науковий керівник: Кандидат політичних наук Степанова А.В.

ХАРАКТЕРИСТИКА ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ КИТАЮ НА ОСНОВІ ЗАКОНОДАВСТВА

Стрімкий розвиток Китаю призвів до того, що споживання енергоресурсів в країні стало перевищувати обсяги внутрішньої пропозиції. Наприклад, якщо в 1990-х рр.. КНР була найбільшим східноазійським експортером нафти, то з 1993 р. вона стала чистим імпортером цього ресурсу, а на сьогодні – другим по величині. І в майбутньому, залежність країни від зовнішніх постачальників буде лише збільшуватись. За прогнозами Energy Information Administration (EIA) КНР буде імпортувати як мінімум 60% необхідних обсягів нафти і 30% природного газу до 2020р. До того ж часу, попит з боку КНР досягне рівня США, тобто, за найскромнішими оцінками, 10 млн. барелів на день [1-3].

Економічний розвиток неминуче пов'язаний із збільшенням енергоспоживання. КНР, яка поставила економічне зростання в якості головної мети своєї національної політики, необхідно підтримувати безперервний прогрес. У сучасному світі розвиток держави неможливий без стабільного енергозабезпечення. Таким чином, енергетика в цілому стає все більш політизованою сферою [4].

Щоб розібратись в понятті енергобезпеки Китаю необхідно звернути увагу на три характерні риси економіки Китаю:

По-перше, територіальний розмір країни та велике населення, що створює особливі умови існування внутрішнього ринку. В цьому є очевидне протиріччя – Китай позиціонується в цілому як економічний гігант, хоча показник його ВВП на душу населення залишається на низькому рівні.

По-друге, вагома роль відводиться політичній стабільності в державі, адже в КНР центральний уряд сильний та впливовий, що дає йому можливість брати під контроль найважливіші з економічної точки зору підприємства.

І по-третє, спостерігається значна ступінь залежності від експорту готової продукції та трудомістких товарів, а також виключно висока вартість економічного росту (з огляду на кількість та ціну використовуваних енергії та ресурсів).

Енергетична безпека Китаю стає більш актуальною на тлі різкого коливання цін на світовому нафтовому ринку. Тому головне стратегічне завдання китайського керівництва – знайти обґрунтовані варіанти вирішення проблем у галузі енергетичної безпеки. Усі ці фактори сприяють виробленню керівництвом КНР сучасної та всеосяжної концепції енергетичної безпеки.

2005 р. була оприлюднена Національна стратегія розвитку енергетики на 15-річний період (до 2020 р.). Чільне місце в ній відведено ядерній та альтернативній енергетиці. У даному документі вказуються плани на розвиток ядерного сектору енергетики, відповідно до яких щорічно планується вводити в дію не менше 1,8 ГВт ядерних генеруючих потужностей щорічно, аби до 2020 р. сумарна потужність китайських АЕС виросла до 40 ГВт. Китайська ядерна енергетика за попередні 20

років розвитку побудувала АЕС із загальною потужністю енергоблоків 6,7 ГВт, що складає приблизно 1 % від усього вироблення електроенергії в Китаї [5].

А 26 грудня 2007 уряд видав перший документ стосовно енергетичної політики: «Доклад про розвиток енергетики Китаю – 2007» (так звана «Блакитна книга») та «Про положення політики Китаю в енергетичній сфері» («Біла книга») в яких зазначені внутрішні та зовнішні заходи щодо забезпечення енергетичної безпеки Китаю. До внутрішніх включають наступні компоненти: підвищення енергоефективності економіки; поглиблення ринкових реформ в галузі; розвиток газової галузі, атомної енергетики та альтернативних видів енергії з метою диверсифікації джерел та підвищення екологічної безпеки; створення державного нафтового резерву; впровадження технологій чистого вугілля для оптимального використання внутрішніх запасів вугілля.

Зовнішня складова складалася під сильним впливом китайських державних нафтових корпорацій. На сьогоднішній день вона включає два компоненти: диверсифікація нафтових постачальників і маршрутів поставок; участь китайських компаній у розробці родовищ вуглеводнів в інших країнах [6].

«П'ятирічний план» 2011 року знову стосується поновлюваних джерел енергії. Таких як сонячна енергія, енергія вітру, біопаливо, ГЕС тощо. В план входить диверсифікований розвиток на основі внутрішніх ресурсів і охорони навколишнього середовища. Зміцнення взаємного міжнародного співробітництва, налаштування і оптимізація енергетичної структури і побудова безпечної, стабільної, економічної і чистої сучасної енергетичної системи. Наприклад, розробка безпечних та ефективних вугільних шахт, а також реорганізації підприємств що задіяні у вугільних шахтах. Сприяти індустріалізації та зміцнювати розвідку і розробку природного газу, стабілізації внутрішнього виробництва нафти, а також розробки і використання нетрадиційних ресурсів нафти і газу, таких як сланцевий газ. Активно розвивати гідроенергетику задля екологічного збереження та ядерну енергетику на безпечній і ефективній основі, розвиток енергії вітру, сонячної та геотермальної.

В план входить не тільки розробка, але і оптимізація розвитку енергетики, наприклад, вдосконалення системи нафтових та вугільних резервів. Прискорити будівництво стратегічних каналів передачі імпорту нафти і газу, і також поліпшити внутрішнє нафтогазове сполучення [7].

Енергетична політика відображена в документі "Середньо-та довгострокова енергетична стратегія Китаю на період до 2020 року". В якості стратегічних можна виділити чотири напрямки розвитку національного нафтогазового комплексу Китаю: енергозбереження, ефективний розвиток власної ресурсної бази, забезпечення зовнішньої енергетичної безпеки країни та активізація участі в міжнародному нафтогазовому співробітництві.

Вирішення екологічних проблем займає важливе місце в енергетичній стратегії Китаю. Одна з головних проблем (пов'язаних, в першу чергу, з використанням Китаєм вугілля в якості палива) полягає у величезній шкоді, яка завдається навколишньому середовищу і здоров'ю населення. За оцінками китайських і зарубіжних дослідників, економічні втрати від забруднення атмосфери, складають від 3 до 7% ВВП.

Енергетична безпека в Китаї є синонімом нафтової безпеки. Ця задача формулюється як "гарантоване за кількістю та цінами задоволення потреб сталого

соціально-економічного розвитку в нафті". Серйозну стурбованість експертів щодо забезпечення енергетичної безпеки в Китаї викликає слабка диверсифікація джерел імпорту нафти. Сьогодні більше половини імпорту нафти забезпечується поставками з Близького Сходу.

Держава прагне активізувати участь великих нафтових компаній у фінансуванні пошукових і розвідувальних робіт, проводячи політику "виходу за межі", під якою розуміється участь в освоєнні зарубіжних нафтових родовищ за допомогою китайських технологій і китайського капіталу. Ця політика звернена в першу чергу на прилеглі до території Китаю країни [8-9].

За попередні 20 років ВВП Китаю збільшилось в 4 рази, а споживання енергії лише вдвічі. Тобто економічне зростання наполовину забезпечувався енергозбереженням. Такий ефект був досягнутий в значній мірі завдяки масштабним структурним перетворенням - скорочення питомої ваги енергоємних виробництв. Одним із ключових засобів енергозбереження служить розробка і впровадження відповідних стандартів ефективності енергії на обладнання, призначене для кінцевого користувача. Передбачається, що до 2020 року це дозволить заощадити електроенергію, рівну сумарній виробленні 10 електростанцій встановленою потужністю по 1 млн. кВт кожна [8].

Таким чином, енергетична безпека означає захищеність громадян та країни в цілому від загроз дефіциту всіх видів енергетичних ресурсів.

Список використаних джерел

1. U.S. Energy Information Administration / Country Analysis Brief [Електронний ресурс]. - <http://www.eia.gov/countries/country-data.cfm?fips=CH&trk=m>
2. Клуб мировой политической экономики / Корженевский Н.И.: Энергетическая безопасность Китая [Електронний ресурс]. - [/http://www.wpec.ru/text/200705281154.htm](http://www.wpec.ru/text/200705281154.htm)
3. Brookings / China's energy security: prospects, challenges and opportunities [Електронний ресурс]. - <http://www.brookings.edu/research/papers/2011/07/china-energy-zhang>
4. Zha Daojiong : China's energy security: domestic and international issues [Електронний ресурс]. - http://base.china-europa-forum.net/rsc/docs/doc_209.pdf
5. Казюк Ю.П. : Энергетична безпека як складова системи національної безпеки КНР [Електронний ресурс]. - <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/history/2011/147-134-26.pdf>
6. Ли Т. В. : Энергетическая безопасность Китая [Електронний ресурс]. - <http://msu-research.ru/index.php/worldpolity/101-bezopasnost/1564-energobezopasnost>
7. The voice of business / China's Twelfth Five Year Plan (2011-2015) – the Full English Version [Електронний ресурс]. - http://cbi.typepad.com/china_direct/2011/05/chinas-twelfth-five-new-plan-the-full-english-version.html
8. Economics / Ресурсные фактор регионального экономического сотрудничества: взгляд из России на энергетическую политику Китая и Японии [Електронний ресурс]. - <http://dictionary-economics.ru/art-55>
9. Фан Т. : Энергетическая безопасность Китая и Китайско-российское энергетическое сотрудничество в XXI веке [Електронний ресурс]. - <http://elibrary.ru/download/86762521.pdf>